

Nr. 15298/15.07.2020

Agencia pentru Dezvoltare Regională Centru

În atenția domnului director general Simion Crețu

Stimate domnule director general,

Referitor la adresa dvs. nr. 22144/25.06.2020, înregistrată la Consiliul Județean Harghita sub nr. 14372/2020, cu privire la consultarea draftului Domeniului Strategic 3 "Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate" atașat, Vă transmitem propunerile, completările cuprinse în materialul anexat cu privire la prioritățile de dezvoltare, după cum urmează:

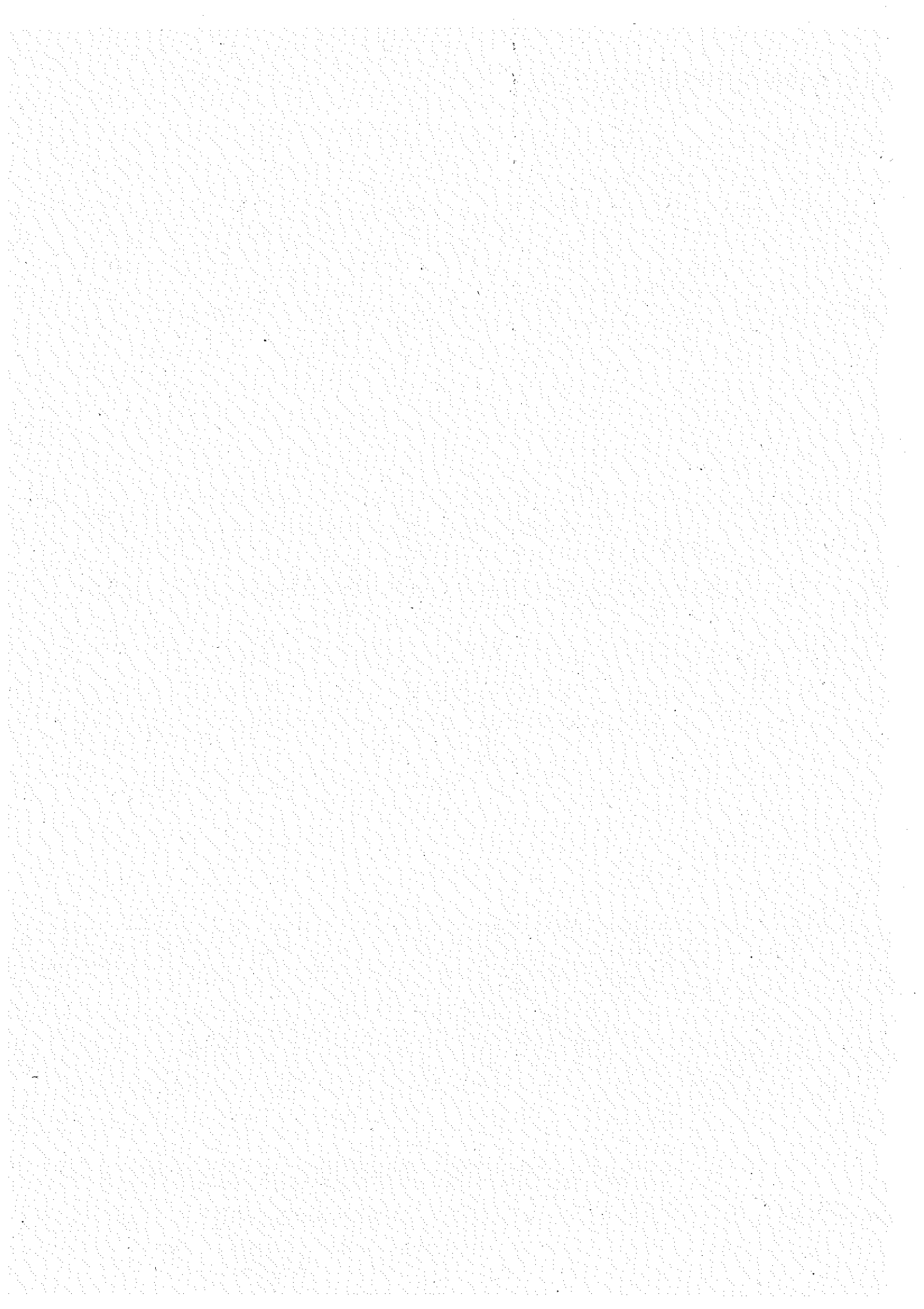
- Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile
- Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizare a pieței muncii
- Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate.

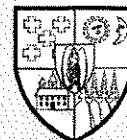
Borboly Csaba

președinte

Miercurea-Ciuc, 14 iulie 2020

P.3.1. Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile

Obiectiv specific: Creșterea nivelului general de educație – prin dezvoltarea competențelor lingvistice și a competențelor de comunicare

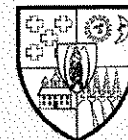
Luând în considerare, că la nivel de politică europeană a educației, formarea și dezvoltarea competenței de comunicare în limbi străine este un scop strategic, în perioada 2021-2027 în vederea creării premiselor favorabile dezvoltării societății este nevoie de a dezvolta competențele lingvistice și competențele de comunicare.

Analizând rezultatele obținute în ultimii ani la evaluările naționale și la examenele de bacalaureat se poate afirma că majoritatea absolvenților de gimnaziu și de liceu din județele Harghita și Covasna, nu reușesc să obțină nota de trecere la disciplina de limba și literatura română. Acest lucru se reflectă și în notele obținute de elevi, și contribuie în mare măsură și la faptul că mulți dintre aceștia nu promovează examenul de bacalaureat.

Performanțele slabe obținute la disciplina Limba și literatura română la Evaluările Naționale precum și la examenul de bacalaureat ale elevilor care studiază în școlile cu limba de predare în limbile minorităților naționale justifică necesitatea introducerii în cel mai scurt timp posibil a manualelor **speciale de limba și literatura română, concepute și elaborate pe baza programelor școlare pentru învățământul gimnazial și liceal** elaborate conform nevoilor elevilor aparținând minorităților naționale.

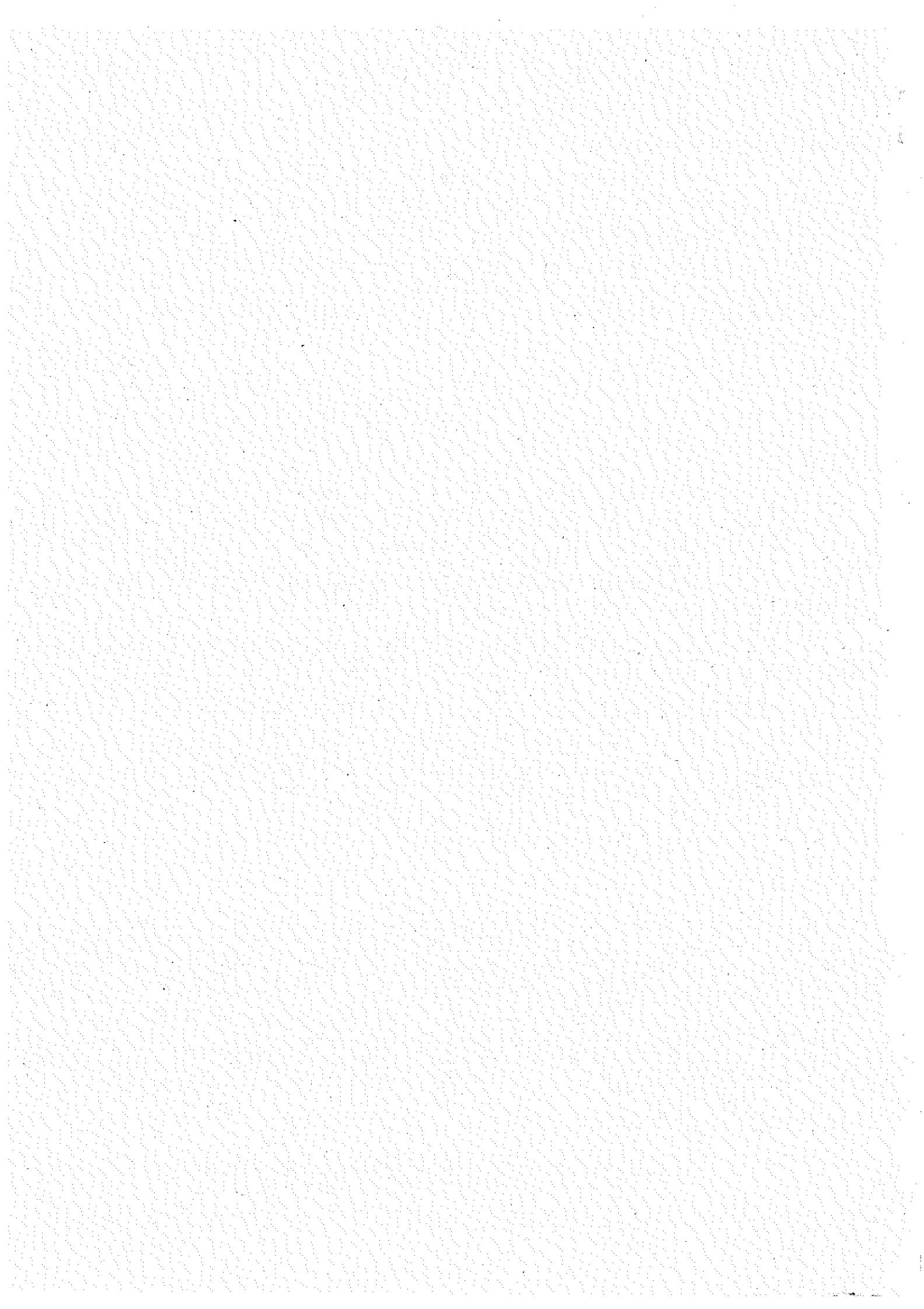
În acest context, în perioada următoare sunt necesare noi eforturi în vederea îmbunătățirii competențelor de comunicare prin eficientizarea învățării, predării și evaluării diferitelor limbi, prin:

- Introducerea și punerea în aplicare pentru toate nivelurile din învățământ preuniversitar – primar, gimnazial și liceal - a noilor programe școlare, manuale școlare specifice pentru elevii care aparțin minorităților naționale.
- Schimbarea modalităților de evaluare a disciplinei Limba și literatura română la evaluările naționale și la examenele de bacalaureat pentru elevii care studiază la școli/secții cu predare în limba maghiară.
- Sprijinirea activităților de facilitare a învățării limbii române, în vederea dezvoltării competențelor de comunicare în limba română în rândul elevilor minorităților naționale (de etnie maghiară), cum ar fi: organizarea taberelor de comunicare,

organizarea taberelor de schimb de elevi, organizarea pregătirilor pentru evaluările naționale și examenele de bacalaureat.

- Dezvoltarea și extinderea sistemelor și platformelor digitale educaționale în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor. Realizarea unei platforme/aplicații cu materiale necesare predării/învățării limbii române.
- Dezvoltarea programelor educaționale ludice și software pentru predarea ludică a limbii și literaturii române pentru elevii care studiază la școli/secții cu predare în limba maghiară.
- Elaborarea unei metodologii care favorizează dobândirea competențelor multilingve și interculturale, sensibilizarea elevilor cu privire la existența limbilor europene și pregătirea lor pentru diversitatea lingvistică și culturală prin crearea de atitudini pozitive față de alte limbi și culturi în rândul elevilor.
- Elaborarea și dezvoltarea unei metodologii de predare a limbii române ca a doua limbă pentru elevii, care aparțin minorităților naționale.
- Elaborarea și dezvoltarea metodologiei de predare a limbii minorităților naționale/ a limbii maghiare în rândul comunităților majoritare.
- Dezvoltarea nivelului competențelor de comunicare în limbi străine a profesorilor.
- Publicarea unor manuale, caiete de exerciții, caiete de lectură, caiete de aplicații, subiecte și rezolvări de subiecte, culegeri de texte, teste, materiale didactice (planșe, tabele etc.), materiale pentru pregătirea elevilor pentru examene, etc.
- Realizarea unor studii privind predarea și învățarea limbii române, progresul învățării, dificultățile în învățare, etc.
- Organizarea unor formări continue pentru cadrele didactice, care predau limba română (educatoare, învățători, profesori).

P.3.1. Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile

Obiectiv specific: Creșterea nivelului general de educație – prin **îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar**

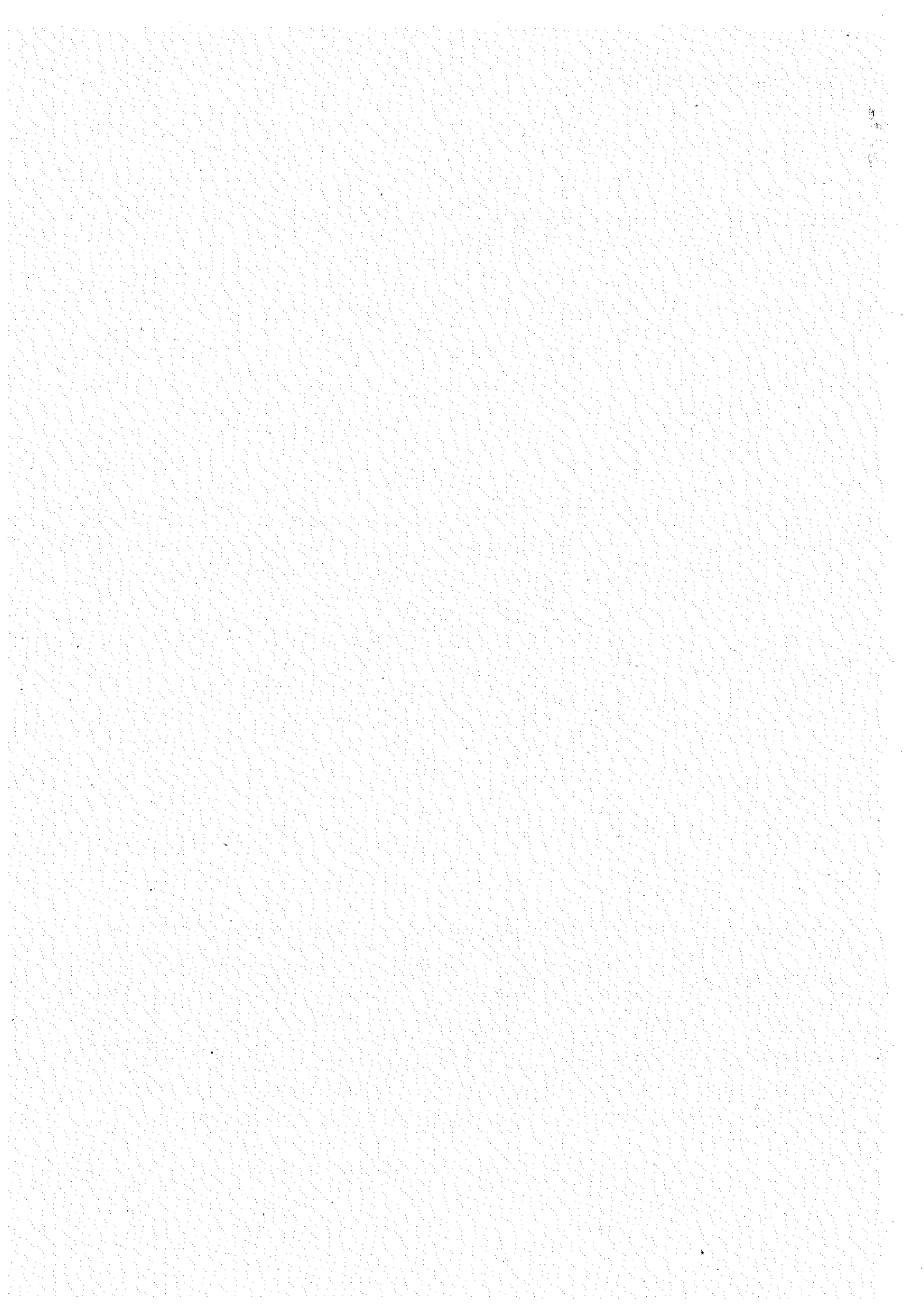
Printre obiectivele Strategiei Europa 2020 se constată menținerea și sublinierea opțiunilor pentru “asigurarea resurselor umane necesare a bunei funcționări a sistemului de învățământ preuniversitar și stimularea performanței acestora”, astfel practicarea profesiei didactice implică formarea inițială și formarea profesională continuă.

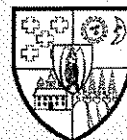
Carierea didactică trece printr-o perioadă de multiple transformări, de necesitatea armonizării sistemului de învățământ cu cerințele pieței muncii europene, dar și de schimbările paradigmatelor educaționale, politice, sociale, economice și axiologice. Toate acestea presupun creșterea continuă a calității sistemului educațional, vizând în continuare profesionalizarea carierei didactice, prin implementarea standardelor profesionale în procesul de formare a viitorilor cadre didactice.

În ultimii ani programele de pregătire profesională a cadrelor didactice din România au suferit numeroase transformări determinate atât de schimbarea structurii învățământului superior, cât și de schimbarea planurilor de învățământ în cadrul departamentelor pentru pregătirea personalului didactic. Astfel, dezvoltarea profesională trebuie să continue pe toată durata carierei și trebuie sprijinită și încurajată de sisteme coerente la nivel național, regional, și/sau local.

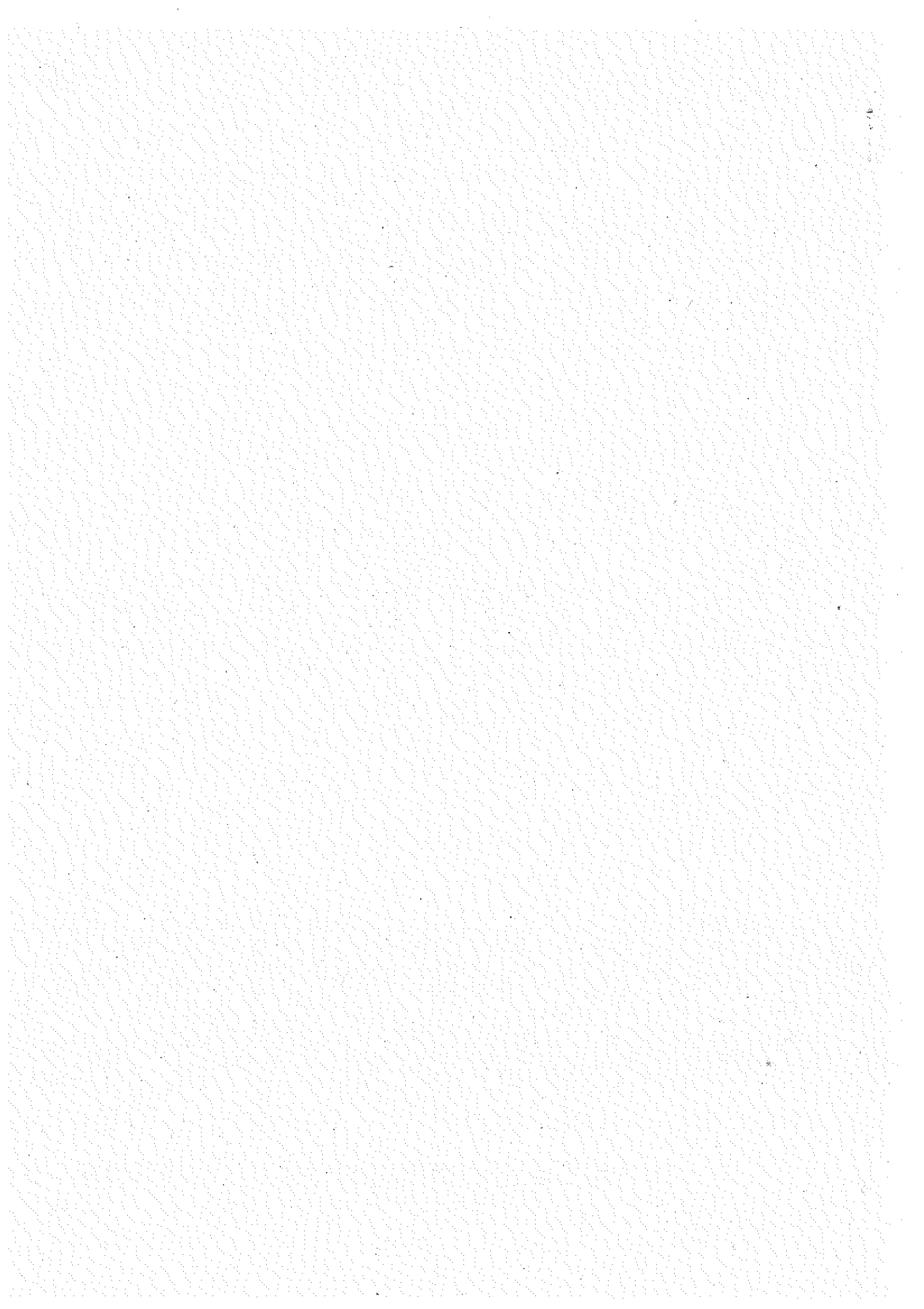
În vederea îmbunătățirii competențelor personalului didactic, sunt necesare noi eforturi pentru adaptarea serviciilor educaționale adresate cadrelor didactice din învățământul preuniversitar în corelare cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare, etc.), prin:

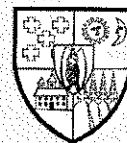
- Pregătirea și formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educației digitale.
- Îmbunătățirea competențelor personalului didactic în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor, și care ar contribui la dezvoltarea metodelor de predare a profesorilor de limba română, punând accent de dezvoltarea abilităților de comunicare.
- Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții din învățământul profesional (formatorilor, profesorilor, tutorilor), prin formarea și recalificarea acestora.

- Dezvoltarea și furnizarea de programe de formare profesională continuă pentru persoanele cu atribuții în domeniul informării, consilierii și orientării în carieră (personalul centrelor de consiliere, consilieri școlari, diriginți).
- Introducerea și dezvoltarea sprijinirii programelor, care vizează încurajarea spiritului antreprenorial, a cadrelor didactice, a personalului cu atribuții în educație și formare profesionale.
- Organizarea unor formări continue pentru integrarea și dezvoltarea tinerilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă.

P.3.1. Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile

Obiectiv specific: Creșterea nivelului general de educație și îmbunătățirea calității și relevanței procesului de formare profesională

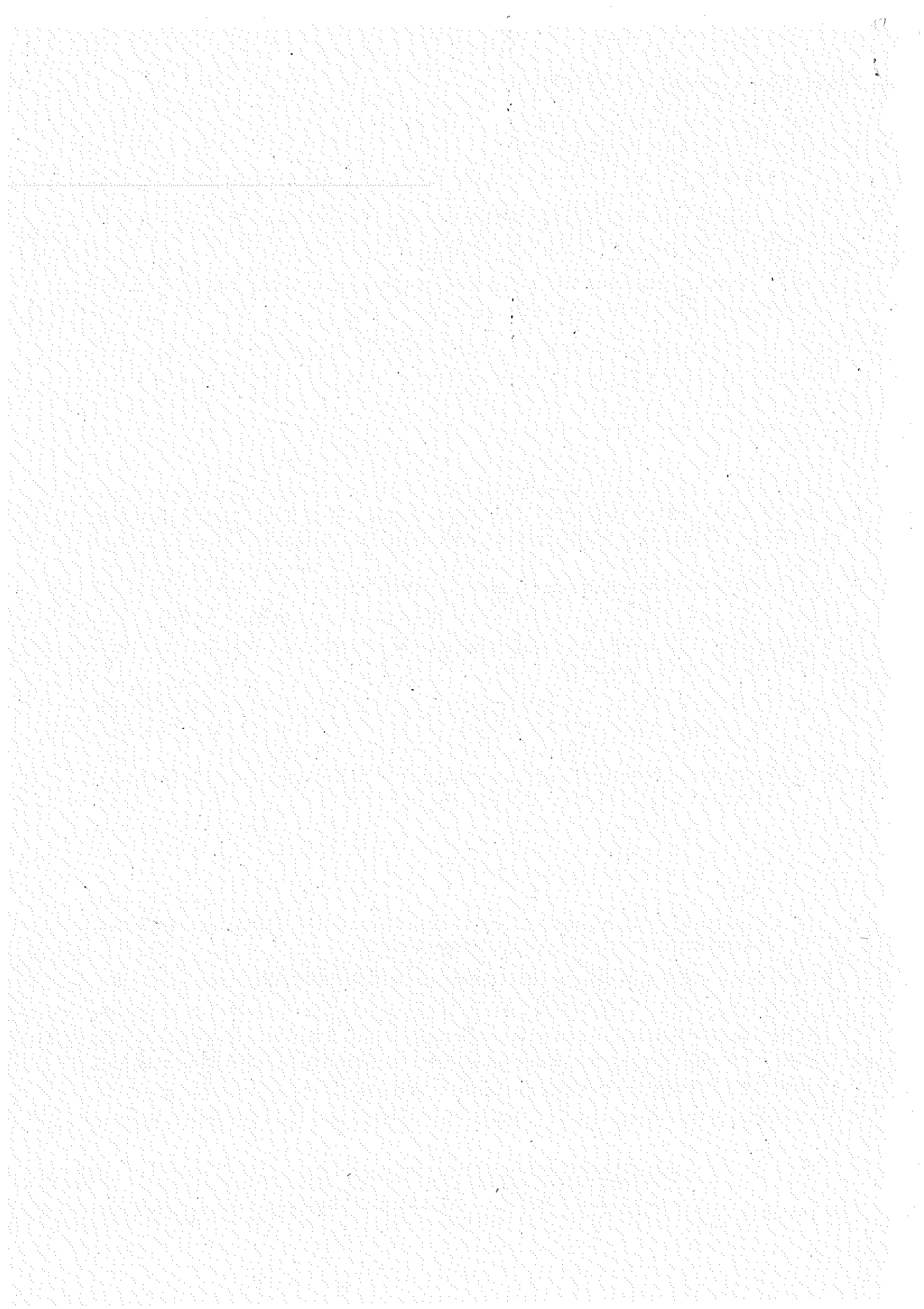
Având în vedere situația actuală a infrastructurii învățământului profesional considerăm că aceasta necesită intervenții majore de reabilitare și modernizări, întrucât dotarea multor ateliere, laboratoare, cabinete sunt învechite, multe din atelierele existente nu au beneficiat de nici o investiție relevantă în echipamente după 1990.

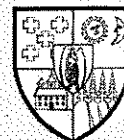
Luând în considerare că educația rămâne una din prioritățile regionale și în perioada 2021-2027, pentru a susține o creștere inteligentă și durabilă, **dezvoltarea învățământului profesional și tehnic reprezintă o prioritate locală și regională**. Astfel, **eforturile investiționale și de modernizare a infrastructurii de educație la toate nivelurile de formare profesională** trebuie să continue pentru a aduce cât mai multe unități școlare la standardele cerute de un învățământ de calitate, accesibil și relevant.

Pentru îmbunătățirea calității infrastructurii formării profesionale inițiale și continue sunt necesare eforturi investiționale și de modernizare a infrastructurii educaționale la toate nivelurile de formare profesională:

- Construcția/consolidarea/reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii de formare profesională la toate nivelurile, cu accent pe ateliere, laboratoare, ferme didactice, campusuri școlare, centrele de formare regionale profesionale;
- Elaborarea standardelor de dotare a furnizorilor de formare profesională inițială și continuă, în raport cu standardele aferente calificării;
- Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a infrastructurii de formare profesională inițială și continuă la toate nivelurile, în concordanță cu standardele de dotare a furnizorilor de formare profesională;
- Înființarea centrelor de formare profesionale în domeniul turistic, la nivelul fiecărui județ din regiune, în vederea dezvoltării, îmbunătățirii calității învățământului profesional în domeniul serviciilor turistice, catering.

De asemenea, având în vedere că **curriculumul din învățământul profesional** cunoaște o dezvoltare specifică, în concordanță cu scopurile și obiectivele educației și formării profesionale, lipsa manualelor școlare și a mijloacelor didactice este unul dintre factorii care grevează în mod semnificativ actul educațional în România, și în cadrul acestuia, învățământul în limbile minorităților naționale. Programele și manualele școlare folosite în învățământul profesional nu mai sunt viabile, motiv pentru care considerăm că în vederea

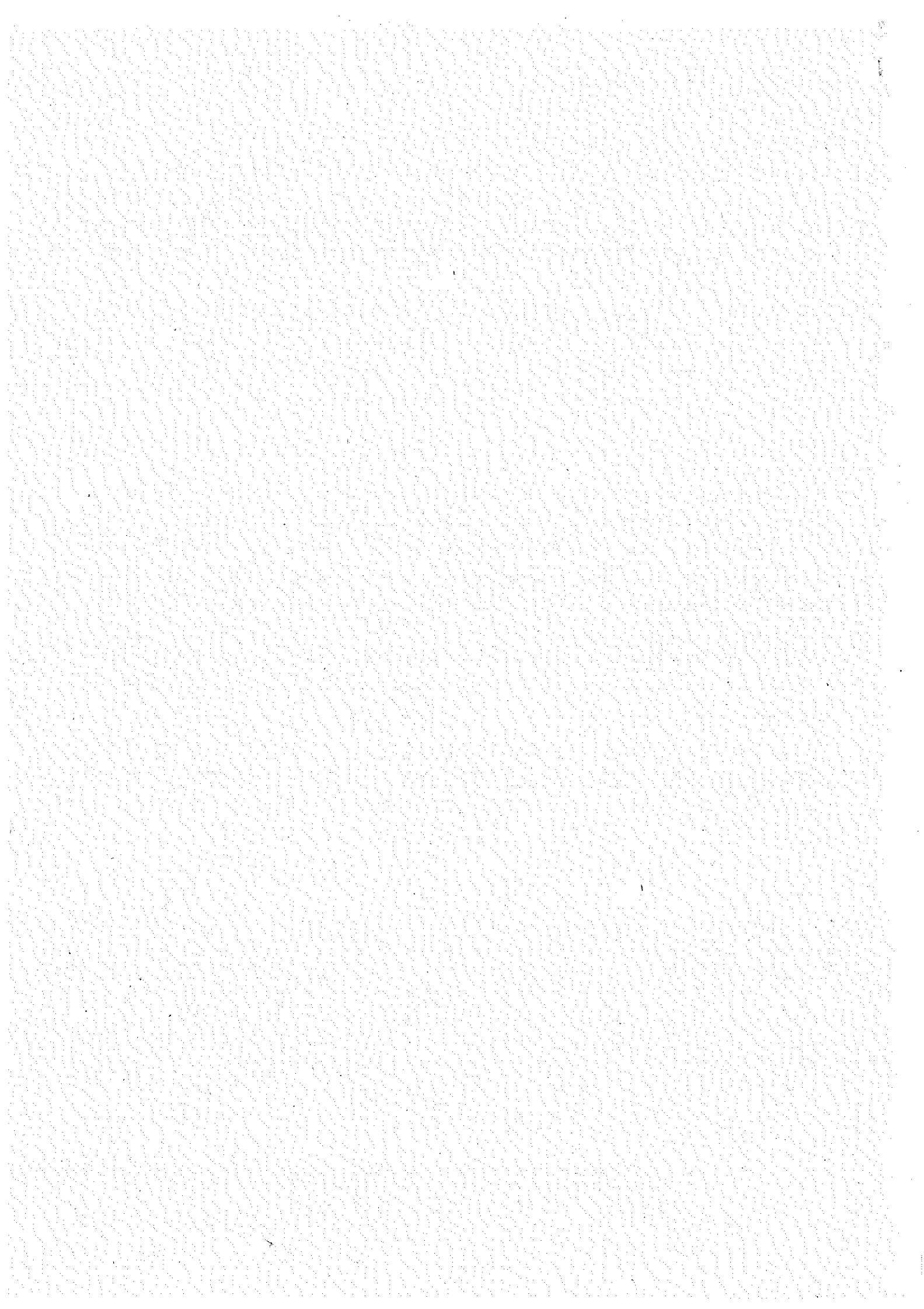

îmbunătățirii și dezvoltării continue și eficiente a învățământului profesional și tehnic, precum și în cadrul acestuia al învățământului dual, este necesar **revizuirea programelor școlare și elaborarea manualelor didactice adaptate la programele școlare revizuite pentru învățământul profesional și tehnic, atât în limba română cât și în limba minorităților naționale.**

O altă direcție, care trebuie extinsă și dezvoltată în perioada 2021-2027 în vederea dobândirii unor experiențe noi de învățare și schimb de bune practici **este nevoie de a organiza mobilități internaționale, vizite de studiu, schimburi de experiențe pentru cei care participă la formarea profesională (profesorii, maștrii și elevii).**

Din analiza informațiilor disponibile, se poate aprecia că, deși ameliorat în ultimii ani, **gradul de acoperire al serviciilor de orientare și consiliere este insuficient**, numărul elevilor testați și consiliați, respectiv al orelor de consiliere/elev pentru orientarea carierei este destul de mic, practic încă nu se poate vorbi de un mecanism *sistematic* de orientare și consiliere în sprijinul unei decizii corect informate în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire. Astfel se impune ca o altă măsură specifică pentru întărirea formării profesionale **dezvoltarea, modernizarea și extinderea serviciilor de consiliere și orientare**, prin dezvoltarea și extinderea rețelei de centre de consiliere și orientare profesionale atât în mediul urban cât și în mediul rural în vederea participării la formarea inițială și continuă, crearea de platforme de orientare și consiliere profesională și asigurarea funcționalității acestora.

Promovarea spiritului antreprenorial în educație este o competență-cheie, care favorizează dezvoltarea personală și profesională a tinerilor și este esențială în creșterea continuă a economiei. Astfel, este necesar introducerea și dezvoltarea sprijinirii programelor, care vizează **încurajarea spiritului antreprenorial în educație și formarea profesională.**

P.3.1. Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile

Obiectiv specific: Creșterea nivelului general de educație – prin dezvoltarea educației digitale

Cu scopul de a crea o educație modernă, contemporană în județul Harghita, Consiliul Județean Harghita are în vedere dezvoltarea educației digitale în județ - educația suportată de instrumentele ICT (tehnologiile informației și comunicațiilor), prin care transferul informației devine mai eficient și facilitează procesarea mai ușoară a informațiilor.

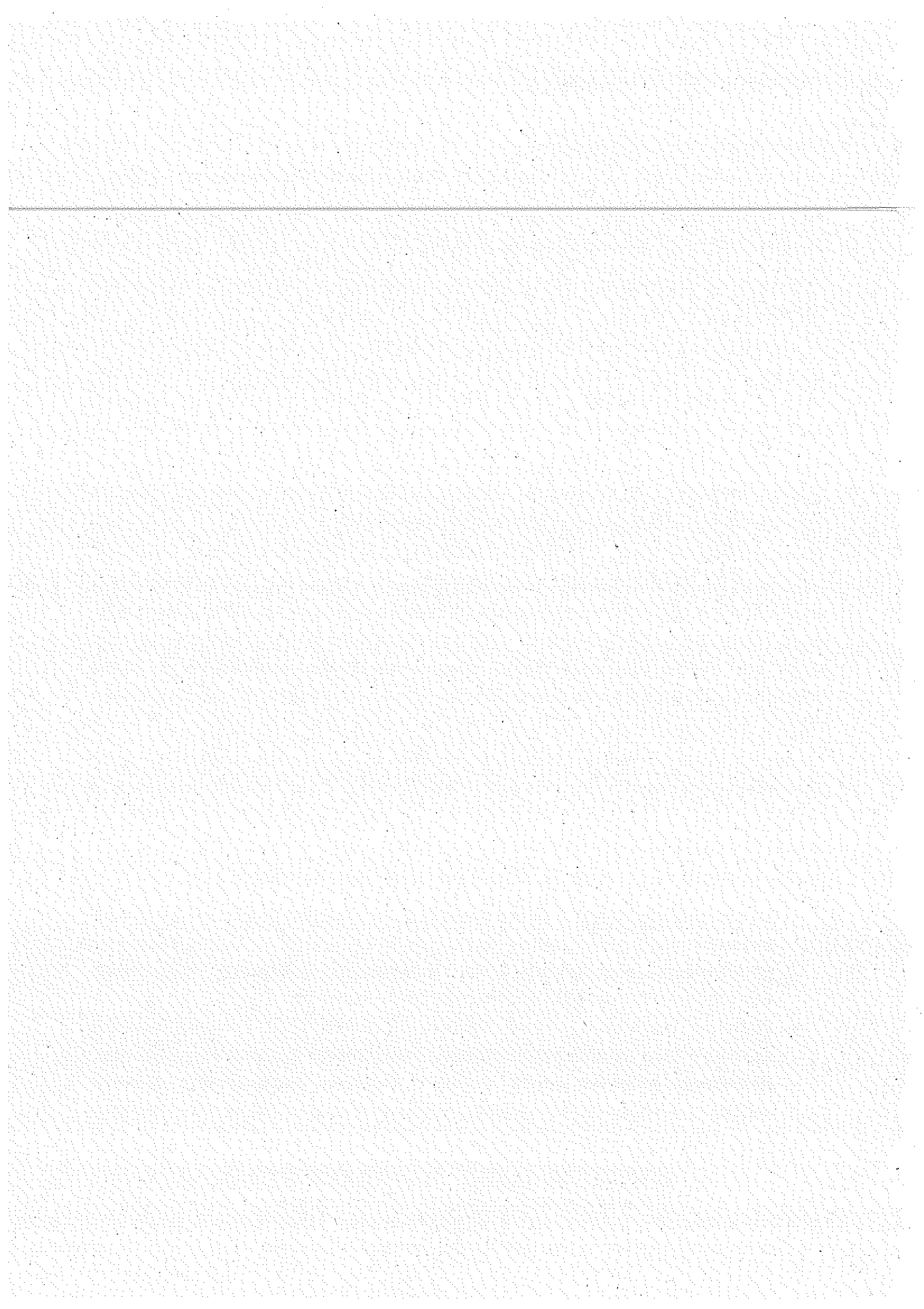
Fără dezvoltarea competenței digitale, succesul pe piața muncii a copiilor secolului XXI. va fi mult îngreunată. Cu toate acestea, succesul educației digitale nu depinde doar de tehnologie, ci necesită și o schimbare metodologică pedagogică.

Datorită faptului că Comitetul European al regiunilor consideră că inițiativele, strategiile, planurile de acțiune și parteneriatele public-privat puse în aplicare la nivel local și regional în domeniile STEM pot avea un rol important în depășirea diferențelor de dezvoltare dintre regiuni, acest lucru se poate realiza prin crearea și îmbunătățirea condițiilor pentru educația **STEM, prin crearea unor clase digitale, clase smart utilizate cu tehnologie de ultima generație, dotate cu suport hardware și software și conținut digital adaptat programelor școlare.**

Dezvoltarea educației digitale presupune implicarea a mai multor parteneri din județ (Inspectoratele Școlare, Casele Corpului Didactic, etc.) și nu numai, precum și a administrațiilor publice locale în vederea asigurării cooperării la toate nivelele și acoperirea celor patru componente ale inițiativei.

Astfel, dezvoltarea educației digitale ar presupune 4 elemente esențiale:

- **Dezvoltarea infrastructurii de comunicare** (acces la internet broadband, acces Wi-Fi în clase)
- **Echipamente necesare comunicării** (echipamente pedagogice, echipamente destinate elevilor, panouri interactive și echipamente suport)
- **Platforme software** (software educațional, software pentru managementul echipamentelor, software pentru managementul utilizatorilor, resurse educaționale)
- **Dezvoltarea resurselor umane** traininguri (formarea pedagogilor în domeniul utilizării și administrării tehnologiilor, echipamentelor și a programelor, formarea elevilor, formarea formatorilor)

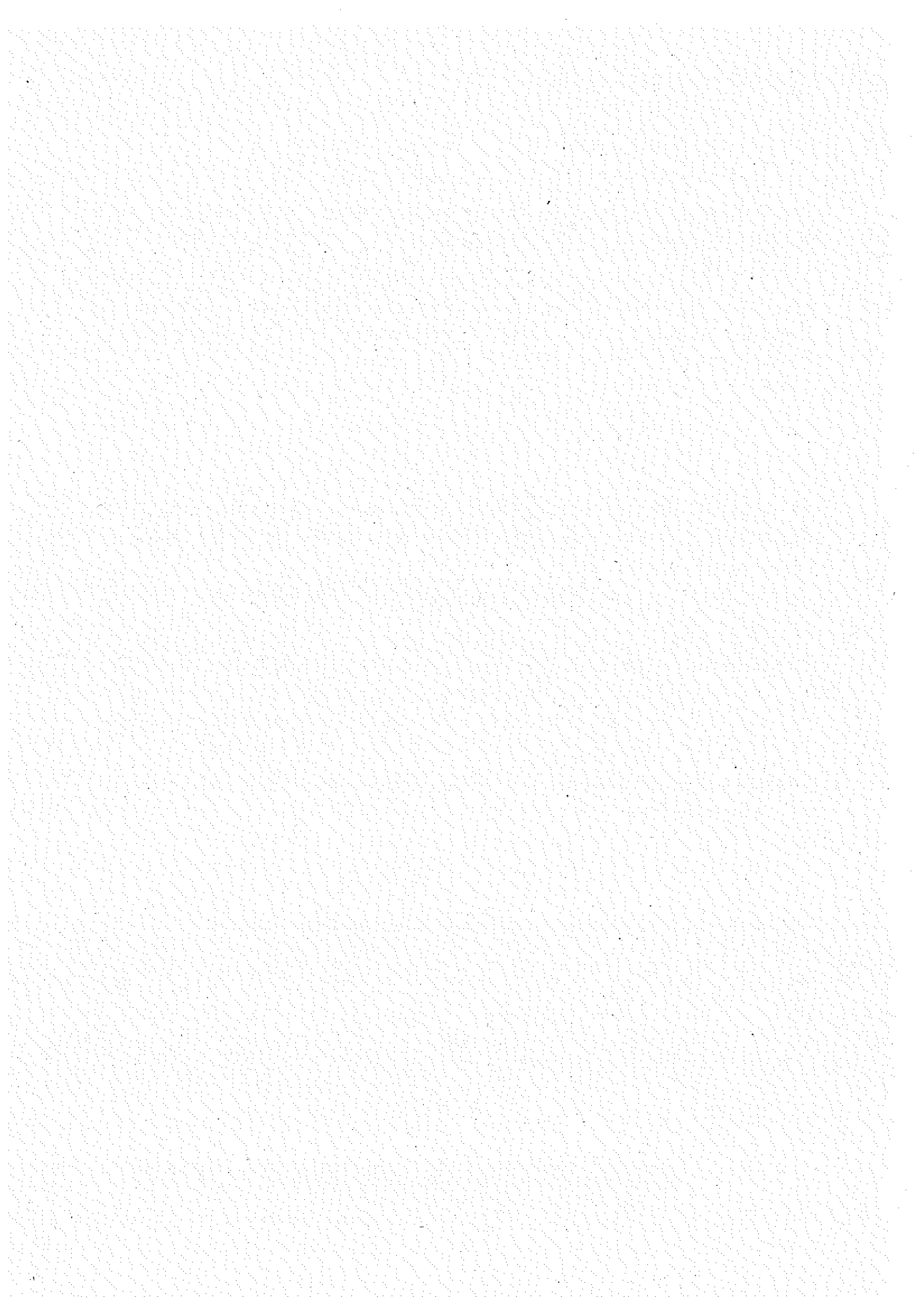
P.3.1. Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile

Obiectiv specific: Creșterea nivelului general de educație – Realizarea unui centru integrat de incubare, cercetare-dezvoltare-inovare și transfer tehnologic în cooperarea cu Facultatea „Sapientia” și cu Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Cinegetică și Resurse Montane

Obiectivul centrului este facilitarea realizării și dezvoltării unor întreprinderi mici și mijlocii din regiune, care vor putea folosi tehnologii, infrastructură și servicii de afaceri în mod avantajos, prin cooperare cu universități, instituții publice și alți parteneri de afaceri. Centrul va îmbina caracteristicile unui parc tehnologic și de cercetare și a unui centru de incubare, pentru a sprijini intrarea pe piață a unor (tineri) antreprenori, a unor produse și servicii specifice, dar și pentru formarea de produse și servicii și testarea pe piață, pe baza unor rezultate de cercetare științifice.

În cadrul centrului integrat de incubare, cercetare-dezvoltare-inovare și transfer tehnologic vor fi oferite următoarele servicii pentru întreprinderi:

- Asigurarea unor întruniri și consultări regulate cu mediul universitar rezident în centru, pe baza unor teme relevante (industria alimentară, agricultură, tehnologii de mediu, informatică economică, turism), precum și alți reprezentanți ai mediului academic (parteneri externi), pentru asigurarea transferului de know-how și tehnologie
- Serviciile de cercetare și de analiză oferite de sistemul de laboratoare este compusă în așa fel încât să faciliteze punerea pe piață a diferitelor mărfuri și produse care provin din zona industriei agricole și a celei alimentare. Industria este o parte importantă a economiei județului Harghita precum și a regiunii ADR Centru. Inovația și transferul de know-how sunt acele segmente care sunt elemente de bază pentru dezvoltarea economică și industrială. Acest component al dezvoltării este subreprezentată în regiunea menționată.

P.3.2. Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizarea a pieței muncii

Obiectiv specific: Creșterea gradului regional de ocupare a populației în vârstă de muncă – prin educația adulților

Educația adulților poate juca un rol major în sprijinirea persoanelor care au abandonat școala sau pentru cei care nu au o calificare. În acest sens este necesară dezvoltarea competențelor de bază în rândul populației defavorizate pentru a sprijini obținerea unui loc de muncă. În multe cazuri, lipsa de cunoaștere a limbii române și lipsa cunoștințelor IT constituie problemele principale în căutarea unui loc de muncă.

Totodată, este importantă și identificarea acelor domenii care vor fi căutate în viitor și de asemenea, dezvoltarea cunoștințelor având la bază necesitățile pieței muncii.

Astfel, realizarea unui **centru integrat de educație pentru calificare și recalificare**, prin asigurarea de **clădiri cu echipamente adecvate** ar fi binevenită.

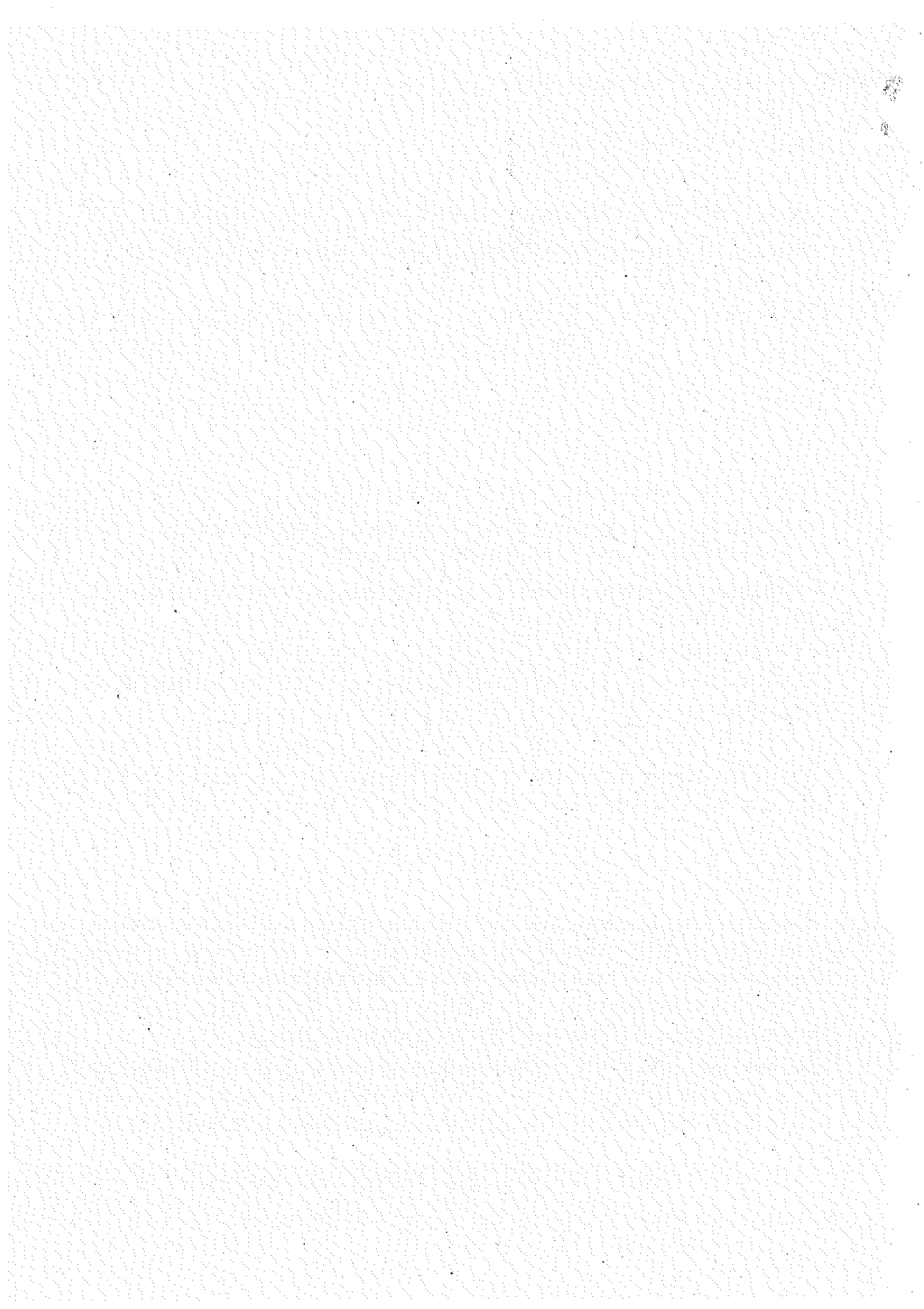
Datorită lipsei clădirilor bine echipate, înființarea unităților cu facilități adecvate pentru o varietate de pregătire profesională pentru adulți (de exemplu: bucătar, brutar, coafor, etc.) ar fi de bun augur.

Pe lângă cursurile de formare profesională, ar fi necesar organizarea următoarelor cursuri pentru adulți:

Predarea limbii române: Datorită faptului, că mulți dintre adulți, mai ales în zonele rurale au dificultăți în utilizarea limbii române, ar fi necesară organizarea de cursuri de limba română. Aceste cursuri nu ar facilita doar comunicarea generală, ci persoanele care urmează cursul ar avea șanse mai bune de a găsi un loc de muncă, deoarece în multe cazuri cunoașterea și folosirea limbii române este esențială la locul de muncă.

Predarea limbilor străine: Cursurile de limbi străine (în special limba engleză și germană) ar contribui la o mai bună pregătire în domeniile unde cunoașterea limbilor străine constituie un avantaj (în turism, în instituții și firme care lucrează cu parteneri străini, sau companii internaționale care au sucursale în județ). Totodată cunoașterea limbilor străine deschide și posibilitatea aplicării acelor locuri de muncă din străinătate, care sunt în regim de telemuncă, dar necesită cunoașterea limbilor de circulație internațională.

Dezvoltarea competențelor IT și a pachetului Microsoft Office: În cazul locurilor de muncă care se desfășoară de la birou, este esențial folosirea și cunoașterea diferitelor programe. Prin realizarea acestui program s-ar putea asigura posibilitatea de a învăța folosirea

pachetului Microsoft Office (MS Excel, MS Word, MS Powerpoint, etc.) și astfel cei care participă la aceste cursuri ar avea mai multe posibilități pe piața muncii.

Cursuri de marketing digital: Acest curs ar fi util și important pentru multe IMM-uri și mici producători, deoarece le-ar oferi cunoștințe care ar putea facilita procesele de vânzare chiar și pe piețele mai mari.

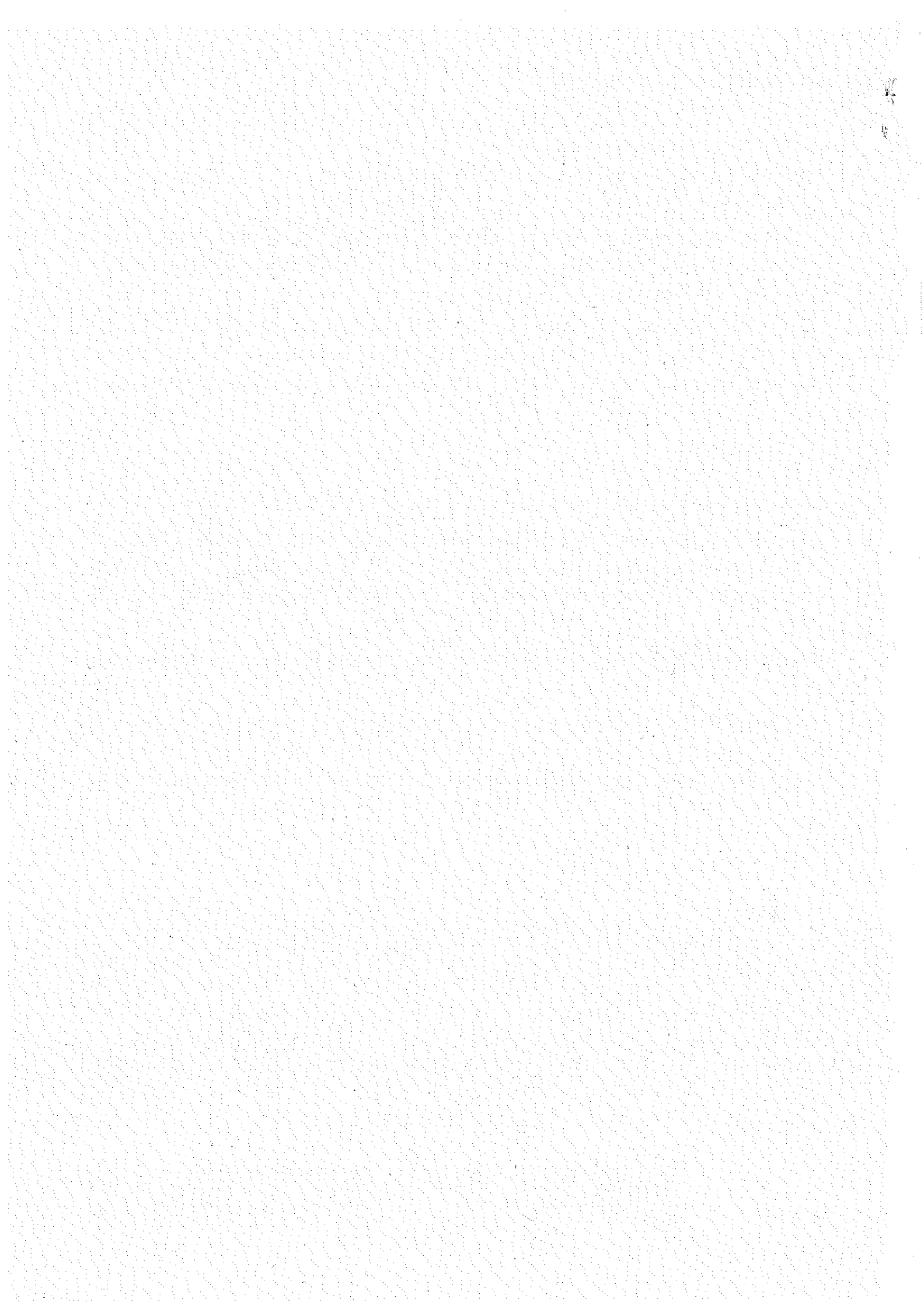
Cursuri pentru dezvoltarea afacerilor: pachet de cursuri pentru dezvoltarea unor cunoștințe esențiale deschiderii și administrării afacerilor în România. Aceste cursuri ar da o bază de cunoștințe pentru cei care ar dori să își deschidă o afacere, totodată contribuind la viabilitatea acestora după înființare.

Cursuri destinate întreprinderilor: pachete de cursuri pentru întreprinderi pentru dezvoltarea competențelor angajaților, inclusiv creșterea competențelor esențiale în telemuncă, ceea ce începe să ocupe din ce în ce mai mult teren și în județul Harghita.

Cursuri de cunoștințe avansate IT și muncă virtuală: cursuri pentru adulți cu cunoștințe de bază preexistente în domeniu și care vor să își dezvolte cunoștințele în domeniu, în continuare (ex. curs de programatori, big data, virtual asistent, marketing digital, vizualizare date)

Asigurarea cadrului online pentru dezvoltarea competențelor adulților este, de asemenea, necesară.

Ar fi important să se acorde mai multă atenție disponibilității instruirii online. În viitor, ar fi posibilă colectarea oportunităților de instruire online pe un site web separat. De asemenea, ar fi necesară dezvoltarea interfeței și a programelor online, prin intermediul cărora să se poată avea loc formări semnificative pentru adulți în mod online.

P.3.4. Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate

Obiectivul strategic: Îmbunătățirea accesului, a eficienței și calității serviciilor medicale oferite populației inclusiv prin dezvoltarea de noi instrumente bazate pe CDI – prin **Definirea domeniului „sănătate, publică” ca domenii strategice prioritare în PDR în contextul epidemiologic actual și de viitor (previzibil)**

- Dezvoltarea și organizarea rețelei de medicină comunitară la nivelul tuturor comunităților (extindere prin angajări, formarea personalului și asigurarea dotărilor medicale și IT) în cele trei domenii cheie:
 - o asistența medicală comunitară
 - o asistența medicală școlară și
 - o mediatorii sanitari rromi
- Educația pentru sănătate obligatorie și continuată la toate nivelele de educație existente de la grădiniță până la seniori (Long Life Learning), prin:
 - o crearea de programe întocmite de specialiști în domeniul medical accesibile și în limbile minorităților, inclusiv romani
 - o crearea infrastructurii necesare și personalului de suport
 - o asigurarea sustenabilității prin asigurarea cheltuielilor de funcționare.
- Dezvoltarea și reabilitarea turismului de sănătate și balnear, domeniu care ar putea deveni domeniu economic strategic, care să asigure sustenabilitate economică atât a județului HR, cât și a regiunii, dar cu prețul unor investiții majore și reconstrucții totale.
- Crearea unui plan de reconstrucție județean pentru reabilitarea și extinderea infrastructurii imobiliare medicale învechite, degradate care să includă infrastructura de spital, ambulatoriul de specialitate, cabinete medicale și stomatologice școlare, respectiv cabinetele medicale de familie din mediul rural. Asigurarea fondurilor pentru reconstrucția acestor imobile în urma unei prioritizări în funcție de rolul lor strategic din fiecare județ.
- crearea unei infrastructuri mobile de screening și diagnostic în domeniul oncologiei și bolilor cardiovasculare (achiziționarea de laboratoare mobile, cabinete-container mobile și asigurarea sustenabilității cheltuielilor de funcționare, respectiv al unor cabinete stomatologice mobile pentru prevenție și diagnostic stomatologic infantil).
- Sprijinirea APL în vederea construirii unor spații locative pentru medici în zonele cu deficit de medici și asigurarea unor facilități medicilor, menite să reducă exodul lor

(terenuri de construcție, materiale de construcție, sprijin pentru achiziționarea unor dotări medicale, etc.)

- Asigurarea condițiilor sanitare și de igienă și a asistenței medicale pentru comunitățile defavorizate de rromi.

În domeniul formării și educării personalului UAT pentru un stil de viață sănătos (menționat în draftul ADR), credem că nu ar rezolva eficient problema multiplicării cunoștințelor în folosul comunității. În accepțiunea noastră ar fi de preferat crearea unor structuri specializate comunitare pentru sănătate în fiecare UAT cu personal dedicat și specializat în administrarea serviciilor de sănătate publică, respectiv alte domenii medicale comunitare, personal specializat, care este disponibil de mai mulți ani și în România.

